

Nærings- og fiskeridepartementet
Postboks 8118 Dep
0032 Oslo

DEN NORSKE
VETERINÆRFORENING

Org. nr. 966251808

Postadresse:
Pb. 6781 St. Olavs plass
0130 Oslo

Besøksadresse:
Keysers gt. 5
0165 Oslo

22 99 46 00
dnn@vetnett.no
www.vetnett.no

Jnr.: 22-
0831/EB/MM/Ark.nr.
0.590/Oslo 31.08.2022

Innspill til stortingsmelding om dyrevelferd - akvatiske dyrearter

Den norske veterinærforening (Veterinærforening) takker for invitasjon til å komme med innspill til en ny stortingsmelding om dyrevelferd. Vi har følgende innspill til den delen som handler om akvatiske dyrearter. Vi vedlegger også kopi av våre innspill som berører dyrevelferd hos landdyr.

Endringer i annet lovverk

Lovverket som regulerer akvakultur er utformet med stort fokus på produksjon og tekniske løsninger og tar i mindre grad hensyn til at fisk er et dyr på linje med landdyr og dermed omfattet av bestemmelsene i dyrevelferdsloven på linje med dyr på land. Bærekraftbegrepet går igjen flere steder i akvakulturregelverket uten at dette knyttet til bærekraft med tanke på dyret vi holder for produksjon. Etter Veterinærforeningens syn er det uforsvarlig å definere bærekraft uten å ta hensyn til fisken vi produserer mat av. God og akseptabel dyrevelferd på fisk er derfor en forutsetning for en bærekraftig produksjon, og vi foreslår derfor at dette synliggjøres i formålet i § 1 i Akvakulturloven ved at dyrevelferd nevnes spesielt som en del av bærekraftformålet. Dette vil tydeliggjøre det ansvaret oppdretterne har for å sikre god dyrevelferd for oppdrettsfisk.

Bedre dyrevelferd for å redusere dødeligheten

Regjeringen har etablert et «trafikklyssystem» for vekst eller nedtrekk i oppdrettsnæringen basert utelukkende på lakselus og den påvirkning dette har på villaksbestanden. Over mange år har dødelighet i oppdrettsnæringen vært alt for stor, både i settefiskfasen og matfiskfasen. De senere år har avlusningsmetodene for å begrense lusepåslag vært en vesentlig årsak til dødelighet og tap av fisk.

“Trafikklyssystemet” gir kun næringen insentiver i forhold til å holde lusetallene under den fastsatte maksimalgrensen uten at dette ses i sammenheng med dødelighet og sykdom hos oppdrettsfisken. I teorien kan anlegg hvor 50% av fisken dør grunnet sykdom eller dødelighet som følge av lusereduserende tiltak bli gitt mulighet til økt produksjon så lenge lusetallene er under tillatt grense.

Bruk av rensefisk har store konsekvenser for rensefisken selv, og det marine miljøet langs kysten. Fangst av store mengder vill rensefisk har et omfang som utgjør en potensiell økologisk risiko gjennom endringer i det marine miljøet og rensefisken blir utsatt for store belastninger i laksemerdene, med tidlig død som den vanligste utgangen.

Veterinærforeningen mener at stortingsmeldingen må bidra til å etablere systemer for å registrere dødelighetsårsaker på en bedre måte slik at dødelighet blir en sentral faktor for vekst eller nedtrekk i produksjonen. På den måten vil god fiskevelferd belønnes og skape sterke økonomiske

DEN NORSKE
VETERINÆRFORENING

insentiver for å redusere dødeligheten. Dette vil også ha betydning for de negative miljø- og klimaeffekter høy dødelighet utgjør og gjøre næringen mer bærekraftig.

Det må stilles funksjonsbaserte krav ved hold av rensefisk i sjø, og forvaltningen må sikres tilstrekkelige ressurser for å følge opp etterlevelsen av slike krav. Dårlig helse og velferd må medføre konsekvenser for oppdretter på samme vis som for andre oppdrettede arter.

Dersom det ikke kan etableres forsvarlig miljø og livsvilkår for rensefisk i oppdrettsmerder, må denne formen for «behandling» mot påslag av lakselus fases ut.

Erfaringene med tildeling av utviklingskonsesjonene har vist at produksjonsvekst er et sterkt insentiv for rask utvikling av næringen. Det må derfor stilles krav til fiskens helse og velferd ved kommende tildelinger av vekst slik at myndighetene stimulerer til en positiv utvikling også innenfor dette feltet. Sterk fiskehelse er et konkurransefortrinn, gunstig for både omdømme og økonomi og utgjør en sentral del av bærekraftbegrepet. Veterinærforeningen mener at god fiskehelse og -velferd må bli et premiss for videre produksjonsvekst.

I tillegg må Mattilsynet sikres de nødvendige virkemidler og ressurser til å føre effektivt tilsyn og kunne sanksjonere brudd på regelverket.

Godkjenningsordning for behandling ved bruk av metoder, utstyr og tekniske løsninger.

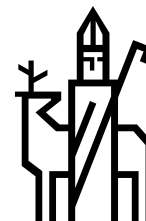
Mekaniske og termiske metoder for avlusning, såkalte «Ikke medikamentelle metoder» (IMM) har etter hvert blitt den vanligste avlusningsmetoden. Det er utviklet flere teknologiske systemer for denne typen behandling, og flere av dem utgjør en stor belastning på fisken med til dels høy dødelighet. I motsetning til bruk av legemidler, finnes det ingen offentlig godkjenningsordning for denne type behandling.

Fiskehelsepersonell er av Mattilsynet pålagt et omfattende ansvar i dagens system for å kontrollere forsvarligheten ved bruk av slike metoder. Ofte må dette gjøres på manglende kunnskapsgrunnlag, da spesifikasjoner og effekt av metodene er vanskelig tilgjengelig og ikke lett å dokumentere.

Mangelfull dokumentasjon av de fleste IMM gjenspeiler dessuten dagens situasjon hvor det er fravær av kriterier for hva slik dokumentasjon skal inneholde. Veterinærforeningen mener at § 8 i dyrevelferdsloven må gjennomgå med sikte på å etablere godkjenningsordninger for behandling ved bruk av metoder, utstyr og tekniske løsninger på linje med godkjenning av legemidler, samt krav om bivirkningsrapportering. Dette bør reguleres i særskilt forskrift. Det bør også innføres et krav om at transportører skal ha opplæring og kompetanse om vannkvalitet.

Vi foreslår en tilnærming hvor veterinærens kliniske handlingsrom er det samme uavhengig av om fisken behandles med medikamentell eller ikke-medikamentell lusebehandling. Dette innebærer imidlertid etter vårt syn at IMM må reguleres på lik linje med legemidler. IMM utgjør som hovedregel en tøffere påkjenning for fisken enn en medikamentell behandling. Det er følgelig svært viktig at dette området får økt oppmerksomhet og reguleres av offentlig myndighet.

Digitalisering og bruk av aggregerte data i dyrevelferdsarbeidet

DEN NORSKE
VETERINÆRFORENING

Gode, observerbare og forskningsbaserte dyrevelferdsindikatorer må utvikles og tas i bruk for alle dyreslag.

Veterinærforeningen har tatt til orde for at innsamlede data fra regelmessige fiske- og dyrevelferdsbesøk bør brukes aktivt i samarbeid mellom næring og Mattilsynet.

Slike data vil bli enda mer verdifulle i arbeidet for best mulig dyrevelferd når de sammenstilles med tilgjengelige produksjonsdata og rapportering veterinærer allerede gjør av diagnoser og behandling (bruk av medisiner).

Forsøksdyr og 3R senter

Norge bruker i størrelsesorden 4 millioner dyr per år i forsøk, et høyere tall enn de fleste andre land. Hovedmengden av forsøksdyrene er fisk.

Det bør avsettes midler til opprettelse av et 3-R (Reduce, Refine, Replace)- senter med formål å redusere, erstatte og raffinere bruk av dyr i forsøk; særlig fisk, men også dyr generelt. Et 3-R-senter er en forutsetning for, og en del av formålet i Forsøksdyrdirektivet.

Forsøksdyrkomiteen har i en uttalelse til NFD og LMD gitt følgende anbefaling:

«Det tas initiativ til en norsk offentlig utredning (NOU) som kan drøfte muligheter for å begrense bruken av dyreforsøk i Norge til fordel for forskning uten forsøksdyr.

Det opprettes et nasjonal, statlig finansiert 3R-senter som vil kunne spille en nøkkelrolle i overgangen».

Det er på høy tid at Norge som ynder å fremstå som et foregangsland når det gjelder dyrevelferd, får på plass et slikt senter. Vi anbefaler derfor på det sterkeste at dette utredes i den kommende stortingsmelding. Dette må gjøres i et samarbeid mellom LMD og NFD, da det berører begge departementenes forvaltningsområde.

Mattilsynet og dyrevelferden

Mattilsynet har over lang tid hatt store utfordringer med kapasiteten til å følge opp dyrevelferdsarbeidet på en tilstrekkelig måte. Det er både behov for økte økonomiske og personellmessige ressurser samtidig som arbeidet effektiviseres mest mulig. Mattilsynet har flere lovpålagte oppgaver som med fordel kan gjennomføres av privatpraktiserende veterinærer som betalte oppdrag. Mattilsynet har allerede utredet en slik ordning når det gjelder nødslakteattester, og planlegger en lignende ordning for inspeksjon av melkerom. Veterinærforeningen mener at langt flere oppgaver som ikke krever vedtakskompetanse etter forvaltningsloven burde kunne løses på samme måte. Dette gjelder for eksempel attestering av hester som skal reise ut av landet for kortere eller lengre perioder, prøvetaking i forbindelse med overvåknings- og kontrollprogrammer og feltkontroll av viltslakt.

Utsetting av flere slike ordninger til privatpraktiserende veterinærer vil frigjøre personellressurser i Mattilsynet og vil samtidig kunne bedre inntektsgrunnlaget for privatpraktiserende veterinærer i næringssvake områder.

Vi ønsker en vurdering av hvilket mulighetsrom som finnes i relevant lovverk for å sette ut slike oppgaver, og en gjennomgang av hvilke oppgaver som kan løses på denne måten.

DEN NORSKE
VETERINÆRFORENING

Ansvarlige departementer

Etter dagens regelverk er forvaltningsansvaret for dyrevelferdslovgiving delt mellom Landbruks- og matdepartementet (landdyr) og Nærings- og fiskeridepartementet (akvatiske dyr). Tiltak for bedre dyrevelferd vil som oftest ha en kostnad for produsentene og det er en kjensgjerning at forslag til endringer i regelverk for å styrke velferden for dyrene ofte møter motstand på grunn av økte kostnader. Veterinærforeningen mener at dette utfordrer «nødvendighetsbegrepet» i dyrevelferdslovens § 3.

Veterinærforeningen mener at det i en stortingsmelding må drøftes om det kan være hensiktsmessig og til dyrenes beste at det overordnede ansvaret for forvaltning av dyrevelferden flyttes til et næringsnøytralt departement.

Marie Modal

Generalsekretær

Ellef Blakstad

Fagsjef